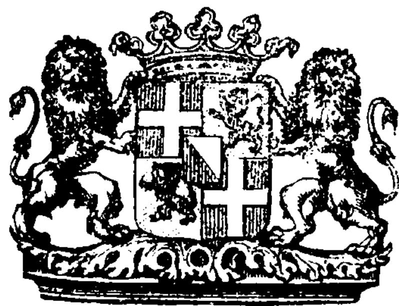
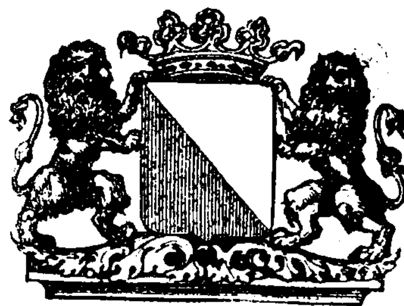
A°. 1860. N°. 19.

MAANDAG 23 JANUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

UTRECHT, Zondag 22 Januarij.

De zamenstelling van het nieuw Sardinisch ministerie, welks leden gisteren in handen van koning *Victor Emmanuel* den eed hebben afgelegd, zal men onder de telegrafische berigten vinden. Graaf *de Cavour* is president van het ministerie en minister van buitenlandsche zaken en, *ad interim*, van binnenlandsche zaken. In een schrijven uit Turijn wordt gemeld, hoe *de Cavour* op de spoedige bijeenroeping der Kamers heeft aangedrongen, en het ministerie *Ratazzi* daarin niet meende te kunnen treden. Men mogt dus verwachten, dat hij bij zijne optreding dadelijk de noodige maatregelen zou nemen, en werkelijk het officieel blad bevat ook reeds bepalingen betreffende de nieuwe verkiezingen. Het is waarschijnlijk dat de nieuwe minister-president, ook naar aanleiding van Engelands raad en zijn eigen gezindheid om door te tasten, tevens de staten van Midden Italië zal uitnoodigen, vertegenwoordigers naar het Sardinisch parlement te zenden, iets dat dezen gewis zouden doen. Het is wellligt dan ook juist om, zoo als men zegt, het mes aan twee kanten te doen snijden, dat hem te gelijk de portefeuilles van binnen- en buitenlandsche zaken zijn toevertrouwd.

Blijkens eene gisteren medegedeelde depeche heeft het Fransche ministerie reeds een begin gemaakt met zijne werkzaamheden naar aanleiding van het keizerlijk programma. Uit zijn rapport blijkt dat de zaak der ontginningen binnen kort in behandeling zal komen. Het algemeen onderzoek door den keizer over de verschillende kwestiën ingesteld is afgeloopen. In zijn bijzijn hebben langdurige diskussiën tusschen de voorstanders der vrije beginselen en der bescherming plaats gehad. Over het geheel zal het nog wel eenigen tijd duren eer de vrije beginselen in handel en industrie algemeen in Frankrijk gewaardeerd worden. De op het oogenblik heerschende agitatie is echter niet gevaarlijk; zij heerscht meer onder de fabriekanten dan onder de werklieden, die ten volle genoegen nemen met de uitlegging der omroepers, die den brief van den keizer en »de opheffing van verscheidene belastingen ten gunste der werklieden" meêdeelen.

De agitatie in de pauselijke kwestie blijft in Frankrijk voortduren. De heer *Dupanloup* heeft weder in de *Univers* van zich doen hooren en de bisschop van Poitiers heeft in eene in de kerken gelezen cirkulaire de leerstellingen in verschillende brochuren en vooral in *de Paus en het kongres* ten strengste veroordeeld.

Uit Venetië meldt men, dat die provincie weder in staat van beleg is verklaard.

Het Spaansche leger in Marokko heeft blijkens de jongste berigten veel van de stormen te lijden gehad, die de gemeenschap met de basis der operatiën, Ceuta, afsneden. De toestand is echter nu blijkens medegedeelde dépêche verbeterd.

Uit Londen ontvangen wij zoo even een kort berigt over de aan het Parlement in te dienen reform-bill, die waarschijnlijk dadelijk na de opening in behandeling zal komen, om met de Ital. zaak het Parlement wel eenigen tijd zal bezighouden.

De sinds gister ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Hamburg, Vrijdag. Het konstitutionneel komitee van den Zweedschen Bond heeft beslist, dat er aanleiding is tot tweeledige gisping van het gedrag der ministers, ten eerste omdat zij Noorwegers aan het ministerie van buitenl. zaken gebruiken, ten tweede omdat zij vreemdelingen de bevoegdheid laten, grondeigendom in Zweden te erlangen.

Turijn, Zaturdag. Het officieele blad van heden bevat de lijst van het nieuwe ministerie: Graaf *de Cavour*, president van het kabinet, minister van buitenl. zaken, en, *ad interim*, binnenl. zaken; *Fanti*, oorlog; *Cassini*, gratie en justicie; *Vegezzi*, financiën; *Mamiani*, openbaar onderwijs; *Jacini*, openbare werken. De ministers hebben heden den eed afgelegd. Het officieele blad behelst tevens het besluit tot ontbinding der gedeputeerden-kamer, en bepalingen betreffende de nieuwe verkiezingen.

Genua, Zaturdag. Volgens berigten uit Napels van 18 was de heer *Villamarina* den vorigen dag aldaar aangekomen; *Brenier en Grapello* waren hem te gemoet gegaan. Vele Napolitanen hebben hem hun naamkaartje gebragt. Men houdt het er voor, dat de minister-krisis, begonnen met het ontslag van *Petralla en Filangieri*, zal eindigen met dat van al de ministers en de terugroeping van het oude, nu versterkte bewind, onder de leiding van *Murena*.

Modena, Zaturdag. Een dekreet des goeverneurs, van heden, beveelt de afkondiging der Sardinische verkiezingswet, bepaalt het getal der in de provinciën van Emilia te kiezen gedeputeerden, en de bevoegdheid der kieskollegiën. Men berigt nog steeds van manifestatiën.

Londen, Zaturdag. De weekstaat der Engelsche bank wijst aan dat de voorraad edel metaal p. st. 22,053,140 bedraagt, en aan banknoten voor eene waarde van p. st. 15,884,498 in omloop is.

Londen, Zaturdag. De heer *Harrison*, gezagvoerder aan boord der Great Eastern is verdronken.

Londen, heden, Zondag. Volgens den door het ministerie in te dienen reformbill zal het kiesregt in de steden tot een jaarlijkschen huishuur van 6 pd. worden uitgestrekt. De census voor het platte land wordt echter hooger gesteld. Het tegenwoordig aantal kiezers van sommige distrikten zal verminderd worden, waardoor 86 nieuwe zetels ontstaan zullen.

Parijs, heden, Zondag. De *Moniteur* bevat het besluit, waarbij de senaat en het Wetgevend Ligchaam worden bijeengeroepen tegen 23 Febr.

Het blad bevat ook een besluit, waarbij wijziging wordt gebragt in het kader der veeartsen bij het leger en hunne traktementen verhoogd worden.

Gister hebben wij aan velen onzer lezers nog een telegram kunnen mededeelen, onder het afdrukken van het nommer van dien dag uit 's Hage ontvangen, aangaande het rapport der kommissie van de Eerste Kamer en het antwoord der Regering daarop, betreffende de spoorweg-koncessiën. Heden hebben wij in een kort bestek den hoofdinhoud van beide stukken opgenomen. Plaatsgebrek weerhield ons in deze breedvoeriger uit te weiden.

— Z. M. heeft benoemd tot burgem. der gem. Vierlingsbeek *P. Jenniskens;* aan *G. A. de Geus*, op zijn verzoek, eervol ontslag verleend als burg. der gem. Houtrijk en Polanen, in zijne plaats benoemd *F. H. Kleine*, ten einde deze betrekking te gelijk met die van burgem. der gem. Haarlemmerliede en Spaarnwoude te bekleeden; aan mr. *F. J. van Voorthuysen* eervol ontslag verleend als burg. der gem. Schoonhoven; benoemd tot rektor-magn. der hoogeschool te Leiden voor het akademie-jaar 1860—1861 den hoogleeraar *J. de Wal;* — op hun verzoek, eervol ontslag verleend aan den heer *J. P. Ciriaci* als referend. bij het dep. van Financ., onder dankbet. en aanspraak op pens.; aan den kamerbew. en kontr. der boden bij dat dep. *C. Mooyman*, met aanspraak op pens.; benoemd bij dat dep.: tot ref. de heer *J. C. Bloem*, kontr. der dir. bel. te Amsterdam; tot hoofdkomm. de heeren mr. *J. L. de Bruyn Kops*, *C. Zeeman* en *J. A. T. Cohen Stuart*, komm.; tot adj.-komm. de heeren *T. A. J. Linnemann*, *J. P. Caron*, *M. Henrique Pimentel*, *J. A. de Ruyter* en *G. J. Tinbergen*, 1. klerken; tot kamerbew. en kontr. der boden, den bode *W. Buytendorp*; goedgekeurd het eervol ontslag van den vice-pres. van den Raad van Nederl. Indië, *A. H. W. baron de Kock*, onder dankbet. en aanspraak op pens., en hem tevens benoemd tot kommandeur der orde van den Ned. Leeuw, benoemd tot vice-pres. van den Raad van Ned. Ind., mr. *A. Prins*, lid van dien Raad; tot lid jhr. mr. *H. C. van der Wijck*, resid. van Soerabaja.

:— De Tweede Kamer der Staten-Generaal zal, naar men verzekert, tegen de helft der maand Februarij weder bijeenkomen.

:— Naar men verneemt, zal Z. K. H. de prins *van Oranje* drie weken te Londen verblijven, en wordt Z. K. H. tegen den verjaardag van Z. M. den koning in de residentie terug verwacht.

:— Z. K. H. prins *Frederik* zal zich aanstaanden Maandag uit de residentie naar Berlijn begeven.

:— De Sardinische gezant, markies *de Pagliacarne*, is gister morgen door Z.Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ontvangen.

— Z. M. heeft bepaald, dat door de officieren van gezondheid van alle rangen van het leger hier te lande, tot berging hunner heelkundige instrumenten, voortaan zal worden gedragen een giberne-trousse, namelijk bij manoeuvres op marschen en bij dienst te velde; deze giberne zal in den vorm eener kleine patroontasch van zwart leder, en met een draagriem van zwart verlakt leder, schuins over den schouder worden gedragen.

---

§— Thans is bekend geworden het **verslag der kommissie van rapporteurs** van de Eerste Kamer der Staten-Generaal, alsmede de Memorie van Beantwoording der Regering over het wetsontwerp, tot bekrachtiging van eenige artikelen der verleende koncessien voor den aanleg en de exploitatie van de noorder- en zuiderspoorwegen. Men leest reeds in den aanvang van het verslag, het volgende: De komm. van rapporteurs acht zich te dezer plaatse *verpligt* mede te deelen, dat die leden, welke in de tegenwoordige voordragt over het algemeen hebben berust, zich meerendeels *onthielden* van het uitvoerig opgeven der gronden, die hen schenen te *nopen* om de voordragt goed te keuren."

Daarna wordt er in de eerste plaats op gewezen, dat er twijfel bestaat, of de Raad van State omtrent het ontwerp gehoord is. Eenige leden, die daarin een grondwettig bezwaar zagen, wenschten zeer bepaald aan de Regering de vraag te rigten, of zulks inderdaad het geval is. Men antwoordde daarop, dat het feit aan geen twijfel meer onderhevig kan geacht worden, sedert de verklaring van den Minister van Binnenlandsche Zaken, dat de Raad van State alleen geraadpleegd is geworden over elke koncessie afzonderlijk. Onderscheidene leden betreurden dit te meer, omdat in de koncessie van de Zuiderlijnen, sedert het advies van den Raad van State, belangrijke veranderingen zijn aangebragt.

Over de vraag, of men aan *Staatsspoorwegen*, dan wel aan *gekoncessioneerden*, de voorkeur moet geven, zijn zeer onderscheiden gevoelens medegedeeld. Sommige leden konden zich met het beginsel van staatsspoorwegen geenszins vereenigen, en wilden elke bemoeijing van den Staat met den aanleg van spoorwegen uitsluiten, daar deze geheel buiten den werkkring van den Staat gelegen zijn, en er geen einde te voorzien is aan de aanvragen om spoorwegen, wanneer eenmaal de Staat zich daarmede belast. Men wees er ook op, dat aan het koncessioneren van spoorwegen altijd dit voordeel verbonden is, dat de koncessionarissen zich verstaan kunnen met provinciën en gemeenten, welke bij den aanleg dier wegen belang hebben. Daarentegen waren niet weinige leden gezind, de voorkeur te geven aan den aanleg van hoofdlijnen op kosten van den staat en door diens dadelijke zorg, waarna zij de exploitatie van die wegen aan de vrije mededinging van de nijverheid wilden opengesteld hebben. Nog waren er verscheidene leden, die het onderhavige voorstel, als leidende tot den aanleg van vermomde staatsspoorwegen, meenden te moeten afkeuren. Zij hadden in dezen stand der zaak veel liever gezien, dat de thans voorgestelde spoorwegen door den Staat zelven dan door koncessionarissen wierden tot stand gebragt.

Eindelijk werd door de tegenstanders van staatsspoorwegen nog aangevoerd, dat onze regeringsvorm aan den aanleg daarvan eigenaardige moeijelijkheden in den weg legt, omdat zoo ligt vele botsingen en twisten door tegenstrijdige belangen in deze zaak kunnen worden veroorzaakt. Dit gevoelen werd evenwel door voorstanders van staatsspoorwegen bestreden, die zeiden, dat in den toestand van de schatkist, steeds een genoegzame waarborg is gelegen, dat men zich bij den aanleg van spoorwegen zal bepalen binnen de grenzen van hetgeen mogelijk te achten is.

Verder blijkt uit dit verslag hoofdzakelijk, dat de meerderheid der leden den aanleg van spoorwegen noodzakelijk achtte. Allen waren het eens, dat het hoofddoel moest zijn verbinding der zeehavens met het buitenland en bevordering van het binnenlandsch verkeer. Over het aantal en de rigting der voorgedragen lijnen werden door zeer vele leden bezwaren geopperd. Eenigen maakten daarvan echter hunne goed- of afkeurende stem niet afhankelijk. Wat den Zuiderspoorweg betreft, werd door vele leden niet goedgekeurd de terzijdestelling van Noord-Holland en Utrecht. Zij meenden dat door de voorgedragen rigting Amsterdam en 's Bosch schade zouden lijden. Ook vond men het onstaatkundig naijver tusschen groote handelsplaatsen op te wekken. Onderscheidene leden beschouwden deze grieven niet

vrij te zijn van overdrijving, vooral daar in het ontwerp de lijn Arnhem-Nijmegen is opgenomen. De gevaren van overbrugging der rivieren worden breedvoerig besproken; zoowel in goed- als in afkeurenden zin. Vele leden meenden, dat zonder dit middel, geen spoorwegen in ons land mogelijk waren. Tegen de brug over den Moerdijk werden inzonderheid vele bedenkingen aangevoerd. De Zeeuwsche lijn werd door sommigen sterk aangeprezen en door anderen bedenkelijk geacht. Wat de financieële zijde der ontwerpen betreft, was men het vrij algemeen eens, dat de voorwaarden hoogst belangrijke en bezwarende offers van de schatkist vorderden. Vele leden waren daarenboven van oordeel, dat deze offers de krachten der schatkist te boven gaan. Vooral hadden vele leden bezwaar tegen de voorgedragen rentegarantie. Tegenover die bezwaren werd door andere leden aangevoerd dat, wil men spoorwegen, er dan ook aanzienlijke subsidiën en garantie van staatswege noodig zijn

§— In de memorie van beantwoording der regering wordt o. a. het volgende gevonden.

Het niet op nieuw hooren van den Raad van State heeft plaats gehad in overeenstemming met het sedert eene reeks van jaren gevolgde gebruik. Wanneer een wets-ontwerp bij de Tweede Kamer in behandeling is en daarin veranderingen worden gebragt, wordt de Raad van State daarover in den regel nooit andermaal gehoord.

De regering is het volkomen met die leden eens, die de spoorwegen voor ons binnenlandsch en internationaal verkeer *onmisbaar* noemen. Sedert meer dan 15 jaren heeft het niet aan aanvragen om koncessie, noch aan verleende en aanvaarde koncessien ontbroken, en indien ver de meesten zonder gevolg zijn gebleven, daaruit kan niet worden afgeleid, dat er geene behoefte aan dit vervoermiddel hier te lande aanwezig was.

Op de aanmerking, dat eene voor den handel bruikbare verbinding van onze zeehavens met het buitenland, te gelijk met eene genoegzame bevordering van het binnenlandsch verkeer beoogd moet worden, wordt geantwoord, dat die beide belangen niet geheel zijn te vereenigen. Voor het binnenl. verkeer is het wenschelijk dat zoo vele belangrijke gemeenten, als mogelijk is, aan de lijn worden gebragt. Voor het internationaal verkeer daarentegen zouden lijnen, in de kortste, regtste rigting van onze zeehavens naar het buitenland loopende, de beste zijn.

Nu is, bij het bepalen der lijnen, er naar getracht, die twee tegenstrijdige belangen zoo goed mogelijk te vereenigen.

Omtrent de vraag, of men aan Staatsspoorwegen dan wel aan gekoncessioneerde de voorkeur moet geven, wordt door de regering verwezen naar hetgeen, bij de behandeling der zaak met de Tweede Kamer, tegen het aanleggen van Staatsspoorwegen door haar is aangevoerd.

Bestond de Rijn-Spoorweg niet, moesten de Ysselsteden niet onderling en met Arnhem worden verbonden, was het slechts te doen om een kortere verbindingslijn van de Hollandsche koopsteden met Duitschland en de Noordelijke provinciën, dan zou de aansluiting op Utrecht in aanmerking kunnen komen, thans kan dit, met het oog op het boven aangevoerde, niet het geval zijn.

Het schijnt, dat het inzigt just is van die leden der Kamer, die volgens de onderwerpelijke zinsnede van het Verslag hebben opgemerkt, dat de weg van Gron. naar Meppel voor het personenvervoer belangrijker geacht moeten worden dan die van Leeuw. naar Meppel, en dat de lijn van Gron. door Drenthe en de IJsselsteden dit vervoer meer bevorderen zal dan een weg dwars door Overijssel en door de Veluwe gelegd. Dat de belangen van Friesland bij de keuze dier lijn zijn voorbijgezien, kan niet worden toegegeven. Harlingen, Leeuwarden en Groningen worden regtstreeks verbonden. Komt later eene verbinding van Groningen met Leer of Papenburg tot stand, en wierd die lijn met Bremen en Hamburg verbonden, dan zouden Harlingen en Leeuwarden in die rigting de kortst mogelijken weg naar de Noord-Duitsche spoorwegen verkrijgen. Wordt de lijn van Meppel op Groningen aangelegd, dan zal, wanneer daaraan voor de haven van Harlingen behoefte outstaat, de lijn van Leeuwarden naar Meppel zeker volgen.

Waarom de weg niet over Kuilenburg of Maarsbergen wordt genomen, vindt zijn grond in de keuze der rivierovergangen.

Bij het ontwerpen van een algemeen spoorwegstelsel voor Nederland, is zeker eene der moeijelijkste en gewigtigste vragen de overbrugging der hoofdrivieren. Het was dan ook eerst na zeer rijp beraad, dat twee overgangslijnen in het aangeboden spoorwegplan werden opgenomen. Welke bedenkingen ook tegen dit plan kunnen in het midden gebragt worden, geene behoorlijke verbinding der noordelijke en zuidelijke deelen van het Rijk schijnt te kunnen worden verkregen, zonder tot den aanleg van twee overgangen te besluiten. Dat het aannemen van eene centrale lijn het voordeel zou hebben, dat men de rivieren slechts eenmaal, en niet te Nijmegen en te Arnhem zou behoeven over te gaan, wordt toegestemd. Maar er kan niet worden toegegeven, dat die overgangen te Arnhem en te Nijmegen, met het oog op ijsverstoppingen en inundatiën, *oneindig* gevaarlijker zouden zijn dan die te Kuilenburg.

Het bezwaar van den overgang over het Hollandsch Diep is geenszins ligt te tellen. Intusschen zijn er geene redenen om terug te komen van de meening, dat de aldaar te leggen brug met behoorlijke afmetingen voor ongeveer acht millioen gulden kan worden gebouwd.

De Regering heeft zich wel de bezwaren, aan de rivierovergangen verbonden, niet ligt voorgesteld, maar meent dat, door het nemen van gepaste voorzorgmaatregelen, zoo niet geheel, dan toch grootendeels aan die bezwaren kan worden te gemoet gekomen.

Het voornemen, tot den overgang bij den Moerdijk door middel van een stoomvlot, bestond aanvankelijk, Later is evenwel begrepen, dat geene behoorlijke verbinding der noordelijke en zuidelijke spoorwegen in deze rigting ware verkregen, zoo zij van eene brug verstoken bleef. Zoowel voor de reizigers als voor de vrachtgoederen, is het een zeer groot ongerief, wanneer men aan den eenen oever der rivier van den spoorweg op stoomboot of stoomvlot moet overgaan, om die aan den anderen oever, na een overtogt van 15 of 20 minuten, wederom te verlaten; bij ijsgang kon dat ongerief groot zijn.

Op eene aanmerking, nog dat er in de koncessiën geene waarborgen gegeven zijn, waardoor de koncessionarissen verpligt kunnen worden de verschillende spoorwegen in tijds te voltooijen en in exploitatie te brengen, antwoordt de regering, dat de koncessionarissen van al hunne regten vervallen zijn, o. a., indien de verschillende wegen niet binnen den gestelden termijn, vertraging ten gevolge van overmagt alleen uitgezonderd, voltooid en in exploitatie zijn gebragt.

*— Men verneemt, dat gister en dezen nacht eenige personen, die alhier aan de munt werkzaam waren, zijn aangehouden. De reden is voor alsnog niet bekend; doch verdiept men zich in gissingen van diefstal of verduistering, met zekerheid valt echter in deze nog niets te zeggen.

— Wij vernemen, met zekerheid, dat eergister door de direktie der Nederlandsche Rijn-spoorwegmaatschappij en de heeren *D. A. Schretlen* en *J. B. Maxwils*, de overeenkomst is geteekend, waarbij die maatschappij zich verbindt de exploitatie te aanvaarden van den door genoemde heeren aan te leggen en uiterlijk op den eersten Mei 1862 in ter exploitatie geschikten staat op te leveren spoorweg, loopende van Scheveningen langs 's Gravenhage tot aan — en in verbinding met den Nederlandschen Rijnspoorweg nabij Gouda. Die overeenkomst zal nu eerlang aan de goedkeuring der aandeelhouders van de Nederlandsche Rijn-spoorwegmaatschappij worden onderworpen. *Dagbl. v. 's Gr.*

— De medewerkende hoofdkommissie tot opleiding van onverzorgde jongens in Nederlandsch Indië, afstammelingen van Europeanen, berigt, dat ten gevolge van hare cirkulaire, medegedeeld in de *Staats-courant* van den 25. Augustus 1859, subkommissien zijn te zamen gesteld voor 's Gravenhage en omstreken, voor Rotterdam en voor Apeldoorn, terwijl het vooruitzigt bestaat, dat er weldra in het 5. distrikt van Zeeland, te Amsterdam, te Utrecht en in andere steden des rijks dergelijke kommissiën zullen optreden.

Daar te Rotterdam reeds vroeger het aanzienlijk bedrag van omstreeks *f* 5500 ten behoeve der jongens-weezeninrigting te Soerabaja is bijeengebragt, zoo als in de bovenbedoelde cirkulaire is bekend gesteld, zal de daar ter stede gevestigde kommissie zich hoofdzakelijk bepalen tot het aannemen van nader aan te bieden bijdragen. *St.-Ct.*

— Door Z. Exc. den min. van binnenl. zaken is bij schrijven van 10 dezer aan Gedeputeerde Staten der provincie N. Holland, de voor het onderwijs in ons rijk zoo belangrijke mededeeling gedaan, dat na rijpe overweging voor zoo veel van hem afhangt, hij tot het besluit is gekomen te voldoen aan den door velen geuiten wensch, om met de uitbetaling der rijks jaarwedden, toelagen enz., welke aan openbare onderwijzers en onderwijzeressen, en aan gemeenten, ten behoeve van het lager onderwijs, welke bij de invoering der wet van 13 Aug. 1857 werden uitgekeerd, ook na verstrijk van den driejarigen termijn, bedoeld in art. 70 dier wet, zal worden voorgegaan, terwijl het zijn voornemen is, op de Staatsbegrooting voor 1861, even als zulks voor het loopende jaar is geschied, de bewuste jaarwedden enz. uit te trekken, zooals die werden uitbetaald, tijdens het in werking treden der nieuwe wet op het lager onderwijs.

— De kamer van koophandel en fabrieken te Zutphen heeft dezer dagen een adres ingezonden aan den minister van binnenl. zaken, houdende verzoek aan Z. M. den Koning voor te dragen: 1. Eene ijk op de gasmeters; 2. eene wijziging van art. 2 van het kon. besluit van 24 Nov. 1829, houdende een reglement op de dienst der openbare middelen van vervoer te lande, in dien zin, dat voerlieden voor het publiek tusschen vaste plaatsen op geregelde dagen goederen vervoerende, aan dat reglement zijn onderworpen.

— Naar men verneemt, heeft het komitee voor het zevende algemeen muziekfeest der maatschappij tot bevordering der Toonkunst, het programma der uit te voeren toonwerken vastgesteld als volgt:

Donderdag avond 9 Augustus 1860: Prijs-Sinfonie in E. Op 46, van *Joh. J. H. Verhulst*, (in 1846 door de maatschappij bekroond). Samson. Oratorium van *G. F. Händel*. (eerste deel.) Tweede afdeeling. Samson. Tweede en derde deel.

Vrijdag avond 10 Augustus 1860: Ouverture en Inleidings Koor, voor de bedrijven van en Reijen tot *Vondel's* treurspel: Lucifer. Op: 40 van *J. A. van Eijken*. (In 1852 door de maatschappij hoogst eervol vermeld, onder toekenning van premie.) Loreley. Op: 70, van *Ferdinant Hiller*. Elia op Horeb. (Gedicht van *N. Beets*.) Muziek van *F. Coenen*. (In 1857 door de maatschappij hoogst eervol vermeld, onder toekenning van premie.) Tweede afdeeling. Lobgesang. Sinfonie-Cantate. Op: 52, van *F. Mendelsohn Bartholdy*.

Zaturdag morgen 11 Augustus 1860: Kunstenaars-Koncert. Onder meer Psalm 84. (Hollandsche woorden van dr. *J. P. Heije*.) Muziek van *Joh. J. H. Verhulst*, en een nader te bepalen Sinfonie van *L. van Beethoven*, (waarschijnlijk de zevende.)

Door een talrijk krachtig koor uitgevoerd en door een voortreffelijk orkest ondersteund, belooft dat muziekfeest een kunstgenot zooals zelden in Arnhem genoten werd.

— Door de Arrondissements-Regtbank te Rotterdam is regtsingang met bevel van gevangenneming verleend tegen 13 zeeheden, ter zake van, na aanmonstering te Schiedam op het Nederlandsch fregat Hester Adriana, kapitein *G. Strang van Hees*, van dien bodem te Cardiff te zijn gedeserteerd.

— Te Groningen is den 19. tot dokter in de regten bevorderd de heer *M. van Trojen van Hulst*, van Nijmegen.

— De werkzaamheden van het graven van het kanaal van Apeldoorn naar Dieren hebben tusschen Apeldoorn en Beekbergen deze week een aanvang genomen.

— Ll. Vrijdag is door de schutterij-muziek van Amsterdam eene serenade gebragt aan den luit.-kol. der schutterij, *W. de Vos Jz.*, aldaar, die zijn 40jarigen diensttijd als offic. der schutterij vierde.

— De Evang. Luth. gemeente van Leyden heeft beroepen als leeraar den heer *H. Heijen*, pred. te Maastricht.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men dd. 20 Jan: Een der zieken uit het militair hospitaal, en behoorende tot het depôt van discipline, is gisteren nacht weder ontvlugt, zonder dat men tot nog toe zijne verblijfplaats is kunnen te weten komen. Voor eenig geld had hij van een der ziekenoppassers een weinig kleederen ontvangen, die hem bij zijne vlugt zeer te stade kwamen.

:— Men zal zich herinneren, dat in de maand Julij jl., aan het zoogenaamde Plankje, aan de Leydsche trekvaart, een knaap van eene turfschuit in het water is gevallen, die ongetwijfeld zou zijn verdronken, zoo de heer *L. C. Sierich*, die daar voorbij wandelde, niet spoedig het besluit nam, in het midden van het vrij diepe water te springen en den jongeling van een anders gewissen dood te redden. Thans verneemt men, dat het Z. M, behaagd heeft, den heer *Sierich* de zilveren medaile voor het verrigten van edele daden toe te kennen.

— Omtrent de koortsziekte, die in 't vorige jaar te Groningen heerschte wordt gemeld, dat sints eene eeuw de sterfte niet grooter is geweest, dan in 't vorige jaar, behalve in 1826, toen er 2844 stierven. In 1779 overleden 1395, in 1789 1540 personen, ook door eene koorts-epidemie In 1847 was 't getal overledenen 1196, in 1849 1512 en in 1859 1573.

:— De Leidsche volksschuit, welke eergister avond ten 8 ure te 's Hage had moeten aankomen, is eerst ten 11 ure gearriveerd; doordien voorbij den Leidschendam, door de duisternis, jager en paard in de vliet zijn geraakt en niet dan met de uiterste inspanning zijn gered; het paard was echter zoodanig verwond, dat het de reis niet kon vervolgen.

— *Meijerbeer* heeft ook te Dresden zijn *pardon de Ploërmel* gedirigeerd en met den besten uitslag; de begaafde toondichter werd ook in de Koninklijke loge genoodigd, om er de hulde voor zijn arbeid in te oogsten.

WATERHOOGTE.

Arnhem, 21 *Jan.*, 1,76 El. + AP. 8,71. Gev. 6 d.

De Rijnhoogte te Keulen den 21. Jan. 8 voet 8 duim; 8 voet 6 duim Rijnl.

BEROEPEN:

te Balk Ds. *L. Schouten* te Vianen.
„ Staphorst Ds. *W. van den Bettel* te Oosterbierum.

AANGENOMEN:

naar Warns door Ds. *J. T. Lambrechts* te Westkapelle.

BEDANKT:

voor IJsselmuiden door Ds. *W. Mense* te Voorthuizen.

Korrespondentie.

Het is ons aangenaam, dat wij met den briefschrijver van gister sympathiseren; zijn vraag achten wij onnoodig opentlijk te beantwoorden, daar het er niets toe doet of men onverbeterlijken aanwijst.

WEENEN, 19 Januarij.

Verscheidene kleine akademien als te Gratz, Krakou en Innsbruck zullen worden opgeheven, en de gymnasia aan de geestelijkheid worden overgegeven, en dat alles ter vermindering van het budget van 5 millioen voor onderwijs.

Te Verona heeft het publiek den 18. bij eene benifiet-voorstelling voor den eersten komiek in grooten getale den schouwburg bezocht; evenwel bloot uit welwillendheid om den man het geld te bezorgen, want nadat de scherm was opgehaald verliet het de zaal. Buiten waren evenwel soldaten geplaatst om dat te beletten, doch de menigte brak door de gelederen heen, roepende: leve Italië! leve *Victor Emmanuel.*

BERLIJN, 20 Januarij.

Wurtemberg en ook andere staten hebben verklaard met Pruissens inzigten betreffende de *Kriegsverfassung* in te stemmen. Oostenrijk heeft zich in deze nog niet uitgelaten. Wat hem persoonlijk betreft moet evenwel graaf *v. Rechberg* niet met de opvatting van ons kabinet instemmen. Hetzij echter de bondsvergadering zich met die opvatting vereenige of niet, ons kabinet zal niet afwijken van zijne in deze aan de militaire kommissie van den Bond gedane verklaring, dat het zijn leger niet onder een vreemd bondsveldheer kan stellen.

De raad van administratie der Hessische Ludwigsspoorbaan heeft tot den bouw van de Rijnbrug te Mainz besloten. De brug zal 4000 voet lang zijn, en den 15 Nov. 1861 voor het verkeer geopend worden.

LONDEN, 20 Januarij.

De *Morn. Post* zegt, dat de vrede van Villafranca voor Italië meer gedaan heeft dan de overwinningen van Magenta en Solferino, omdat zonder dien vrede en de daaropgevolgde ontwikkeling der pauselijke oppositie, Italië nooit zijne ware kracht gekend zou hebben.

Het blad vervolgens *de Cavour's* optreding in het Sard. ministerie besprekende, doet het gewigt daarvan uitkomen, door er op te wijzen hoe Italië tegenover de onverzettelijk koppige houding van *Pius IX* den steun en de raadgevingen zijner bekwaamste zonen noodig heeft.

Het lichtgas wordt met een gevaarlijken konkurrent bedreigd door het elektrisch kalklicht. Er heeft zich eene maatschappij gevormd, om de hoofdstad van dat licht te voorzien, dat, volgens het prospektus, de helft goedkooper zal zijn.

PARIJS, 20 Januarij.

Aan de beurs is sprake van de aftreding van den heer *Magne.*

Men verzekert dat *de Cavour* hier verwacht wordt.

De bisschop van Orleans heeft een tweede schrijven over de brochure het licht doen zien. De vorm is gematigder dan van het eerste.

Naar men verneemt zou Engeland zich bij Frankrijk hebben aangesloten met betrekking tot het beletten van Oostenrijksche interventie in Italië, en aan het hof van Weenen verklaard hebben, dat noch Fransche, noch Oostenrijksche interventie zal geduld worden, en dat, ingeval de laatste beproefd werd, Engeland zich daartegen met woord en daad zou verzetten. Aangezien dit tevens de verklaring van Frankrijk is, zoo heeft de aansluiting van Fransche interventie met veel te beteekenen gedurende een Anglo-Fransche alliantie, die thans schijnt te zullen berusten op een gezamenlijken tegenstand tegen Oostenrijk.

Over de oorzaken van het ontslag van het *Ratazzi*-ministerie te Turijn wordt het volgende van daar geschreven. Toen men de zekerheid had, dat, althans vooreerst, geen kongres zou worden gehouden, gaf het Engelsch ministerie te kennen, dat het met graaf *de Cavour* als gelastigde van het Sardinisch-kabinet over de zaken wenschte te spreken. De graaf verklaarde echter, slechts dan de zending naar Londen te zullen aannemen als tot bijeenroeping der kamer tegen Maart a. s. besloten werd. De ministers bragten hiertegen in, dat de overheden belast met het opmaken der kiezerslijsten nog moesten benoemd worden, doch *de Cavour* antwoordde dat men dit dan maar door de gemeentebesturen moest laten doen, en maakte zich gereed om weêr naar zijne villa te gaan. Het ministerie nam daarop zijn ontslag, wel wetende, dat een harde strijd met de oppositie het wachtte. Deze hield het ministerie voor te flaauw, te weinig Italiaansch. Ook was het volstrekt niet homogeen. De geheime oorzaken der minister verandering zijn de werking van *de Cavour's* vrienden, vooral te Milaan, en die der diplomatie, die het niet gunstig gezind was.

De *Gazz. di Milano* houdt vol, dat Oostenrijk steeds troepen naar Venetië blijft zenden, en voegt er bij, dat reeds voor levensbehoeften en kwartieren voor 50000 man gezorgd is.

Te Formel is een ambtenaar, die 1300 frs. traktement en bovendien een jaarlijksch inkomen van 10,000 frs. had, van honger en gebrek gestorven. Hij was zoo gierig, dat hij zijn hoed niet op het hoofd, maar op een vingertop droeg en op zijn kantoor steeds zijn pantalon uittrok.

— 21 *Jan.* Rente op tijd 3 pCt. 68.80; Fr.-Oost. Spw. 532; Sp. 3 pCt. 43¼, 1¾ pCt. —.

GEVEILD den 21. Januarij 1860.

Een huis ingerigt tot broodbakkerij (vroeger twee huizen) genaamd *de Kersenboom* binnen Utrecht, op den hoek aan de zz. van de Smeesteeg, B, 603, 604., *f* 6750; *opgehouden*. Een huis binnen Utrecht, nz. van Voorklarenburg, D, 221. Not. *Vosmaer f* 4300.

MARKTBERIGTEN.

UTRECHT, 21 Januarij.

Tarwe van *f* 8.25 tot *f* 11.00. Rogge van *f* 6.50 tot *f* 7.00. Boekweit van *f* 6.25 tot *f* 7.00. Haver van *f* 2.50 tot *f* 5.00. Garst van *f* 5.20 tot *f* 5.70. Duiven- en Paardenboonen van *f* 7.00 tot *f* 8.00. Witteboonen van *f* 10.50 tot *f* 12.00. Groene Erwten van *f* 9.00 tot *f* 12.50. Aardappelen (waarvan slechts geringe en slechte kwaliteiten ter markt) van *f* 2.10 tot *f* 3.10 per mudde. Boter van *f* 0.80 tot *f* 1.14 per Ned. pond. Hoendereijeren van *f* 3.10 tot *f* 3.50 de 100 stuks.

Ter markt waren aangebragt: 2241 mudden Tarwe, 1-8 m. Rogge, 508 m. Boekweit, 342 m. Haver, 91 m. Garst, 34 m. Duiven- en Paardenboonen, 46 m. Witteboonen, 7 m. Groene Erwten, 36 m. Aardappelen, 1418 ponden Boter.

Jan.	GEHUWD.	
19	F. Bronsing en M. D. R. Orri.	Amsterdam.
18	W. M. v. Bemmel en M. J. Dagneaux.	Amsterdam.
19	A. J. Cohen en D. C. Heilbron.	Amsterdam.
18	H. Harmsen en M. S. C. Heijmeriks.	Zaandam.
18	J. J. B. Meijer en M. J. M. Dunkel.	Arnhem.
18	A. Nieuwland en G. K. Schuurmans.	's Hage.
	BEVALLEN.	
17	J. M. Beudeker geb. Engelbert v. Bevervoorde, zoon.	Edam.
10	L. B. de Boer geb. v. Kalsbeek. dochter.	Dragten.
17	M. J. G. Coelen geb. v. d. Aa, zoon.	Haarlem.
17	M. v. Doesburgh geb. Blaauwboer, zoon.	Zaandam.
17	J. P. Giroldi geb. Scheepers, dochter	Amsterdam.
11	B van Gelder geb. Feikema, dochter.	Bolsward.
13	M. E. Habbema geb. Christ, zoon.	Leeuwarden.
11	S. Petraeus geb. de Jager, zoon.	Franeker.
20	H. Prins geb. Jacobson, zoon.	Arnhem.
17	W. A. Swemer geb. Rumph, zoon.	Bergen op Z.
18	A. E. Temminck geb. Heule, zoon.	Breda
18	H. S. v. Veen geb. Janssen, dochter.	Arnhem.
18	S. Verweij Mejan geb. Brandligt, d.	Hoogeveen.
14	D. v. d. Werf geb. Sinia, dochter.	Dockum.
17	J. Wolbers geb. de Man, zoon.	Heemstede.
	OVERLEDEN.	
16	Mej. C. Beukman, 43 j.	Arnhem.
13	A. J. H. Blijenberg, 66 j.	Haarlem.
11	K. Castelein geb. v. Lingen, 74 j.	Leeuwarden.
13	G. v. Donck, 61 j.	Haarlem.
14	C. E. Duijts, zoon 19 j.	Amsterdam.
15	H. C. J. Gosman v. Binnendijk, 71 j.	Amsterdam.
17	J. N. Jonkers, dochter.	Genemuiden.
14	J. W. v. Krieken, 52 j.	Wageningen.
15	M. Kost Gerrebrands.	Amsterdam.
16	J. Lijsen, zoon.	Woerden.
16	W. Nobel, 65 j	Gouda.
16	B. G. R. v. Nauta.	's Hage.
12	J. H. Post geb. Elsinga, 53 j.	Leeuwarden.
9	W. A. Plaat, zoon 22 j.	Amsterdam.
16	F. L v. d. Putt.	Eindhoven.
15	M. Ripken Ruijgh, 33 j.	Amsterdam.
15	W. P. J. de Ridder, 75 j.	Zutphen.
13	M. de Swart Storij, 87 j.	Gorinchem.
14	Mej. F. J. Sloet tot Warmelo, 75 j.	Zwolle.
17	D. de Smit, 52 j.	Dordrecht.
17	J. Smagge, 68 j.	Leijden.
17	F. J. W. Stutterheijm, 47 j.	's Hage.
18	J. R. Schuller, 81 j.	Arnhem.
19	A. E. v. d. Veer geb Baar v. Slangenburgh.	Leeuwar den
15	L. Valk, 80 j.	Leeuwar de
15	P. de Vries.	Weesp.
15	Mej. C. Weiland.	Gouda.
19	P. v. d. Wal, 59 j.	Leeuwar den.
16	G. J. IJbes, zoon.	Leeuwar den.
13	P. H. C. de Zeeuw, 51 j.	Haarlem.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenuure.*)

Jan.	Uren	Wind-rigt.	Wind-kr. N a.	Barom. bij 0°.	Ther F.	Afwijk. d.Temp.	Vochtigh.	Gev. regen.	Opmerkingen.
21	2	z.	14.0	742.99	41.7	+ 5.0	0.81	0.	Betrokken.
	10	zw.	5.0	36.21	37.9	+ 5.4	0.94	9.5	Ligt bewolkt.
22	8	wzw	30.0	39.48	41.5	+ 9.5	0.76	4.0	Zw. bewolkt.

Den 21 's avonds te $6\frac{1}{2}$ u. eene windstoot van 40 N. P. op de vierkante el.

Den 22 's morgens te $7\frac{3}{4}$ u. eene windstoot van 44 N. P. op de vierkante el.

PRIJZEN DER EFFEKTEN.

AMSTERDAM 21 Januarij 1860.

NEDERLAND.					
Werkel. Schuld	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$64\frac{11}{16}$	$64\frac{3}{4}$	$64\frac{11}{16}$
dito dito	3	»	77		
dito dito	4	»	$98\frac{1}{4}$	$98\frac{1}{8}$	$98\frac{3}{4}$
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$	»	$126\frac{1}{4}$		
BELGIE.					
Certifik. bij *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	pCt.	$52\frac{3}{8}$		
SPANJE.					
Obligatien	$1\frac{3}{4}$	pCt.	$33\frac{1}{16}$	$33\frac{1}{8}$	$33\frac{1}{16}$
Obligatien	3	»	44	$44\frac{1}{8}$	
Binnenl. Schuld	3	»	43	$43\frac{1}{8}$	43
Bewijzen Koepons			$4\frac{7}{8}$	$4\frac{15}{16}$	$4\frac{15}{16}$
PORTUGAL.					
Obligatiën	3	pCt.	$43\frac{13}{16}$		
dito 1856/59	3	»	$42\frac{1}{2}$		
RUSLAND.					
Oblig. bij *Hope en C°.*	5	»	$104\frac{3}{8}$		
Obligat. 1828 & 1829.	5	»	$102\frac{1}{2}$		
Cert. bij *Stieglitz*	4	»	81		
Certifik. 5e Serie	5	»	$90\frac{15}{16}$	91	
dito 1855 6e Serie	5	»	100	$100\frac{1}{8}$	
dito Adm. te Londen	$4\frac{1}{2}$	»	$94\frac{7}{8}$		
dito dito	3	»	$63\frac{5}{8}$		
Certifik. van Assign.	6	»	$63\frac{1}{4}$		
Volgef. Spw.—Aand.			$217\frac{1}{2}$	218	
POLEN.					
Aand. 1835, fl. 500			$157\frac{1}{2}$		
PRUISSEN.					
Obligatiën	5	»	$102\frac{5}{8}$	$102\frac{3}{4}$	
OOSTENRIJK.					
Oblig. bij *Goll en C°.*	4	pCt.	62		
dito dito	4	»	$50\frac{1}{4}$		
Oblig. Metaliek	5	pCt.	$51\frac{11}{16}$	52	$51\frac{3}{4}$
dito dito	$2\frac{1}{2}$	»	$27\frac{13}{16}$		
Oblig. Rente Am.	5	»	$73\frac{1}{4}$	$73\frac{3}{8}$	
dito dito Nat. 1854	5	»	$56\frac{7}{8}$	$57\frac{1}{8}$	$56\frac{7}{8}$
Bankaktiën			768	772	768

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.